

REPUBLIKA BOSNA I HERCEGOVINA
Štab Vrhovne komande oružanih snaga

16

9
EK

Kabinet komandanta

ODBRANA REPUBLIKE
VOJNA TAJNA
STROGO POVJERLJIVO

Broj: 1/298-463
Sarajevo, 23.10.1993. godine.

Informaciju dostavlja. -

MINISTARSTVU INOSTRANIH POSLOVA

U vezi Vašeg akta, br. 05-1724/93 od 21.10.1993. godine, koji se odnosi na dopis g. Tadouša Mazovječkog o navodnim masakrima koje je počinila Armija R BiH, dostavljamo Vam izvještaj sa podacima koji su tačni i koje možete koristiti za Vaš daljni rad u cilju objektivnog prikazivanja situacije na dijelovima bosansko-hercegovačkog ratišta.

Radi sticanja ispravne i cjelovite predodžbe o tome što se zapravo događalo na dijelovima pomenutog ratišta, za koje je interes iskazao gospodin Mazovječki, neophodno je početi sa hronologijom događaja u širim rejonima navedenih mjesta.

Na području opštine Travnik, kojoj pripada i s. Malina, krajem maja i početkom juna 1993. godine, otpočele su provokacije postrojbi HVO usmjerene prema pripadnicima Armije R BiH i mještanima muslimanske nacionalnosti. U to vrijeme dolazi do podjele sela i izrade položaja za odbranu i sa jedne i sa druge strane, tj. mještani su, kako hrvatske tako i muslimanske nacionalnosti, počeli izradu položaja jedni nasuprot drugim. Nepovjerenje je dostiglo maksimum kada su postrojbe HVO otpočele sa hapšenjem i ubijanjem mještana muslimanske nacionalnosti u širem rejonu s. Maline. U to vrijeme, tj. početkom juna 1993 godine, postrojbe HVO ubile su 10 ljudi (3 pripadnika Armije R BiH i 7 civila) i zabranile kretanje na relaciji Travnik - Zenica. Uzaludni su bili pokušaji Ratnog predsjedništva opštine Travnik i formirane zajedničke komande - zapovjedništva A R BiH i HVO da se izbjegne oružani sukob. Ekstremni dio HVO, provokacijama, ubistvima, razoružavanjem i zabranom kretanja, uspio je izazvati nepovjerenje, strah i sukob koji je nanio, po našem mišljenju, ogromne štete i hrvatskom i muslimanskom narodu.

Sukobi su bili intezivni i izvodili su se u širem rejonu s. Maline. Poslije prekida istih, zbog asencije bojišta, mrtvi su prikupljeni na jedno mjesto. Ukupno je bilo 25 poginulih (bojovnici i civili).

Tjela poginulih, zbog toga što su se dejstva izvodila u širem rejonu s. Maline, prikupljena su sa lokaliteta tri sela (s. Maline, s. Bikos i s. Podstijenje) i pokopana su u dvije grobnice na mjestu zvanom "PJESČARA", koje se nalazi između s. Bikos i s. Maline.

Na lica mjesta izlazili su predstavnici UNPROFOR-a, predstavnici evropske posmatračke misije, predstavnici MKCK i gospodin fra Stjepan Radić iz župskog ureda u Zenici.

Prema navedenom vidljivo je da u ovom slučaju nije bilo nikakva masakra za što se želi okriviti A R BiH. Kao posljedica oružanog sukoba kojeg su izazvale ekstremne snage HVO, poginulo je, kada se govori o jednoj strani, 25 ljudi među kojima je bilo i civila mještana hrvatske nacionalnosti.

Kada su u pitanju navedi da je sa tog područja protjerano 3.000 hrvatskih seljaka, nisu nam poznati podaci koliko je u pomenutom rejonu živjelo stanovnika hrvatske nacionalnosti, ali je činjenica, koja je svima poznata, da su postrojbe HVO, prilikom njihovog povlačenja, tjerale hrvatsko stanovništvo sa tih prostora u cilju stvaranja etničko čistih prostora, tj. u cilju podjele R BiH na etničkom principu koja se i sada sprovodi.

Dana 13/14.09.1993. godine, na području Uzdola kod Prozora (zaseoci Križ, Bobari i Zelenika) odvijao se širi oružani sukob jedinica Armije R BiH i HVO. Postrojbe HVO, u pomenutom rejonu, bile su u okruženju, a po čitavom rejonu Uzdola, Kuta i Šćipa dejstvovala je artiljerija HVO.

U toku ovih borbi, po jednoj procjeni, poginulo je 65 ekstremista HVO i 30 naoružanih civila koje su bojovnici uključili u borbu.

Sigurno je da je ovoliki broj poginulih bio uslovljen i dejstvom artiljerije HVO koja nije raspolagala tačnim podacima o borbenom rasporedu naših snaga, te su dejstvu njihove artiljerije bile izložene, pored naših snaga, i sopstvene jedinice.

Dakle, ni ovoga puta ne radi se o masakru stanovništva, kako se navodi u dopisu Mazovječkog, već o oružanom sukobu gdje je živote izgubilo, pored pripadnika A R BiH, po procjeni navedeni broj bojovnika HVO i civila sa naoružanjem koje su bojovnici uključili u sukob.

U borbenim dejstvima između jedinica Armije R BiH i postrojbi HVO u širem rejonu Jablanice (8/9 septembra 1993. godine), neposrednim borbenim dejstvima bilo

je zahvaćeno i selo Grabovica.

Prema raspoloživim podacima iz ovog sela je pružen oružani otpor, a borbe su se vodile tokom cijele noći. Narednog dana došli smo do saznanja da je tom prilikom stradalo 11 civila hrvatske nacionalnosti a 18 je organizovano, u cilju njihove zaštite, evakuisano za Jablanicu.

Zbog veće koncentracije jedinice u tom oružanom sukobu, nemamo preciznijih podataka o načinu stradanja civilnih lica.

MS/FH

